

Raamatu-aasta Tartu
Komitee

Fond 45
Säilik 2

Uljakõte Rahvakultuuri
ja rahvahariduse nõukogu
koosoleku protokollist.

24. märts 1935

26 l.

F 45, o. 2

1

Rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu
koosolek pühapäeval, 24.märtsil 1935 Tallinnas, Kunstihoones.

Algus kell 10,00.

P ä e v a k o r d.

1. Avamine.

2. Haridus- ja sotsiaalminister N.K a n n - kõne.

3. Eesti Kirjanikkude Liidu esimees Ed.H u b e l - kõne.

4. Nõukogu kokkord.

(Referent: peasekretär A.Kurvits).

5. a) Eesti Raamatu-aasta korraldamine.

b) Eesti Raamatu-aasta raamidest tulevikku ulatuvaid üles-
andeid ja korraldusi.

(Referent: nõunik H.Visnapuu).

6. Üleriikliku emadepäeva korraldamine.

(Referent: pr.Helmi Mäelo).

7. Rahvalikkude pidulaulude küsimus.

(Referent: prof.A.Topman).

8. Eestluse välisembleem: nimed, riigi- ja rahvuslipp.

(Referent: ministri abi H.Kukke).

9. Koosolekul algatatavaid küsimusi.

5. a) Eesti Raamatu-aasta korraldamine.

I.

Rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu

tunnustab Eesti Raamatu-aasta

24.II 1935 - 24.II 1936

otstarbeks ning ülesandeks:

tähistada Eesti raamatu 400 aasta juubelit 25.augustil 1935 (1535.aasta 25.augustil ilmus Wanradt-Kõlli katekismus); süvendada äratundmist väärtusliku raamatu suurest osatähtsusest Eesti rahva elus; fikseerida Eesti raamatu sise- ja välispropaganda alused ja asuda selle propaganda teostamisele; väärtuslike raamatute ilmumise ja levitamise probleemi lahendamise ja raamatukogunduse väljaarendamise; loovate kirjanikkude ning rahvuslike teaduste alal loovate isikute majandusliku olukorra töövõimaldaveks tõstmise; alandada raamatu hinda ja viia raamat suuremal hulgal rahva sekka; selgitada Eesti rahvuse seisukohalt nõudeid Eesti väärtusliku raamatu kohta, -

ja paneb kõigile organisatsioonidele, asutustele kui ka kodanikele Eesti isamaalise kohustusena südamele -

aidata täie jõuga ja vaimustusega üksmeelselt kaasa Eesti Raamatu-aasta otstarbe ning ülesannete hilgavaks teostamiseks.

II.

Eesti Raamatu-aasta edukaks toimetulekuks tunnustab rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu soovitavaks järgmise

organisatsiooni:

1) Eesti Raamatu-aasta, 24.veebruarist 1935 kuni 24.veebruarini 1936, korraldatakse Riigivanema dr. jur.h.c. Konstantin Pätsi kui Eesti Raamatu-aasta Kõrge Patrooni kaitsel ja üldhoolditsusel, milleks pöörduda Riigivanema poole nõusoleku saamiseks.

2) Kujundada Eesti Raamatu-aasta Aupresiidium, kuhu paluda järgmised liikmed:

- Kaitsevägeade Ülemjuhataja kindral-leitnant J.Laidoner,
- Haridus- ja sotsiaalminister N.Kann,
- Peaministri asetäitja K.Eenpalu,
- Välisminister J.Seljamaa,
- Majandusminister K.Selter,
- Tartu Ülikooli rektor prof. dr.theol.h.c.J.Kõpp,
- Piiskop prof.dr.theol.H.B.Rahamägi,
- Eesti Kirjanikkude Liidu esimees Ed.Hubel,
- Üks vanemaid kirjanikke Raamatu-aasta eestseisuse kutsel.

3) Eesti Raamatu-aasta (RA) üldjuhtimiseks kujundada RA eestseisus, kuhu paluda järgmised isikud ja esindajad:

- Haridus- ja sotsiaalminister N.Kann,
- Peaministri asetäitja K.Eenpalu,
- Teaduse ja kunsti osakonna direktor G.Ney,
- Valitsuse informatsiooni ja propaganda talituse juhataja H.Kukke,
- Eesti Kirjanikkude Liidu esimees Ed.Hubel,
- Eesti Kirjanduse Seltsi esimees Fr.Tuglas,
- Trüki- ja graafiketöösturite liidu esimees A.Veiler,
- Kirjastajate ja raamatukauplejate ühingu esimees H.Männik,
- Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali valitsuse esindaja,
- Eesti Linnade Liidu esimees A.Uesson,
- Eesti Meesomavalitsuste Liidu esimees H.Lauri,
- Eesti Panga president Jüri Jaakson,
- Pankade nõukogu esimees dir. Peeter Kurvits,
- RA peakomitee esimees või peasekretär.

4) RA eestseisuse ülesandeks on Eesti Raamatu-aasta korraldamise üldjuhtimine ja üldhoolitsus.

Vastavalt sellele RA eestseisus aitab kaasa tarvilikkude majandusliikude vahendite leidmiseks ja RA peakomitee, komiteede ning täitvate toimkondade tegevuse abistamiseks; esitab Riigivanemale või Vabariigi Valitsusele ettepanekuid Eesti Raamatu-aasta asjus; määrab RA korraldamise üldiste summade kasutamise, kuivõrd see ei ole otsustatud Riigivanema või Vabariigi Valitsuse poolt; annab RA peakomiteele kui ka teistele organitele juhtnääre tegevuseks.

5) Eesti Raamatu-aasta tegelikuks ja vastutustkandvaks üldkorraldajaks on RA peakomitee asukohaga .....

6) Peakomitee koosseisu kuuluvad:

RA Tartu ja Tallinna komiteede esindajad,

Eesti kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali valitsuse esindaja,

Kujutavate kunstide sihtkapitali valitsuse esimees,

RA eestseisuse algetusel vastavate organisatsioonide ning asutuste esindajate poolt valitud liikmed, arvult mitte üle viie,

RA peasekretär.

7) RA peakomitee kui seltskondlik peakeskus arendab ja teostab Eesti Raamatu-aasta korraldamist kogu ulatuses ja kontaktis poolt; annab RA peakomiteele kui ka teistele organitele juhtnääre tegevuseks.

Selleks RA peakomitee moodustab vastavaid komiteesid või algatab nende kujundamist; rakendab vastavaid organisatsioone, asutusi ning isikuid; tarbekorral loob täitvaid toimkondi üksikute ülesannete teostamiseks; jaotab Raamatu-aasta ettevõtteid ja ülesandeid komiteede, toimkondade ja organisatsioonide vahel; annab komiteedele, toimkondadele ja organisatsioonidele kavu ning juhtnääre tegevuseks ja teostab järelevalvet komiteede ja

RA eestseisuse algetusel vastavate organisatsioonide ning asutuste esindajate poolt valitud liikmed, arvult mitte üle viie,

toimkondade tegevuse üle.

Tarbekorral RA peakomitee kutsub kokku organisatsioonide ja asutuste esindajate koosoleku.

8) RA peakomitee kutsub ametisse RA peasekretäri, kelle ülesandeks on Eesti Raamatu-aasta korraldamise tegelik juhtimine ja teostamine kogu ulatuses.

9) Tartus teotseval RA komiteel on seoses Raamatu-aasta korraldamisega üleriiklikke ülesandeid, millised määravad kindlaks RA peakomitee ja eestseisus.

III.

RA tegevuskava ja rakendus.

1. Raamatu-aasta fond.

RA toimetulekuks on tervis suuremaid summasid. Asjast huvitatud ringkonnad ja Valitsus üksi ei suuda teostada kõiki RA ülesandeid. RA edukas kordaminek on tähtis kõigile kodanikkudele. Seepärast peab seltskond osa RA majanduslikest raskustest võtma oma kanda.

Rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu tunnustab tervilikuks:

1) Eesti Raamatu-aasta otstarbe ja ülesannete teostamiseks luua Raamatu-aasta fond, mille summad moodustuvad:

- a) riigilt määratavatest toetustest,
- b) kultuurkapitali toetustest,
- c) RA ettevõtetest (nagu juubeliraha, juubeli-postmargid, rinnamärk, korjendused jne.) saadavaist tuludest,
- d) toetustest asutustelt, organisatsioonidelt ja eraisikuilt,
- e) seadusega määratud allikatest, nagu tõlkekirjanduse maks, ~~raamatukogude kasutamise maks jne.~~,
- f) muudest summadest;

2) anda fond RA eestseisuse valitseda.

2. Eesti raamatu juubeliraha.

Rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu leiab tervilikuks:

paluda Riigivanemat ja Vabariigi Valitsust lasta käiku Eesti raamatu 2-kroonine juubeliraha ja määrata sellest loodetavad lisatulud Eesti Raamatu-aasta fondi tuludeks.

3. Eesti raamatu juubeli-postmargid.

Eesti raamatu 400 aasta juubeli sise- ja välispropaganda kõige paremaks vahendiks on Eesti raamatu juubelimargid. Juubelimargid lähevad filatelistide kätte laiali üle kogu maailma, kus nad algavad ringkäiku, levitades teadmist Eestist ja Eesti raamatu 400 aasta juubelist kõige kaugematesse maailma nurkadesse ja kõige mitmekesisemasse rahvakihtidesse.

Eesti Punase Risti peavalitsuse andmetest markide väljaande kohta selgub, et neljast liigist (à 2 s., à 5 s., à 10 s., à 20 s.) on aasta jooksul müüdud üllatavalt ühtlane arv postmarke (38.899, 38.080, 38.045, 32.107), mis tõestab nende markide minekut margikogujate kätte.

Propagandaga ei oleks võimatu suurendada raamatujuubeli postmarkide müüki siseriigis. Eesti raamatu juubelimarkidest oleks loote sissetulekut RA fondi Kr. 4.000.-

Rahvakultuuri ja rahvähäriduse nõukogu peab tarvilikuks paluda Riigivanemat ja Vabariigi Valitsust,

1) et antaks välja RA juubelimarke ühe aasta müügikestvusega järgmise keva alusel:

50.000	marki	à	2	senti	lisamaksuga	à	3	s.	=	Kr.	1.500.-
50.000	"	"	5	"	"	"	3	"	=	"	1.500.-
50.000	"	"	10	"	"	"	3	"	=	"	1.500.-
40.000	"	"	20	"	"	"	3	"	=	"	1.200.-
10.000	"	"	25	"	"	"	3	"	=	"	300.-
										K o k k u	Kr. 6.000.-

2) kui aasta jooksul juubelimarkide müük osutub suuremaks eeldatust, siis lubada juubelimarkide lisatrükki;

3) et sellest loodetav ülejääk ca Kr. 4.000.- määrataks Eesti Raamatu-aasta fondi heaks.

4. Eesti Raamatu-aasta rinnemärk.

RA rinnemärk on kavatsatud raamatupropaganda vahendina ning sissetulekuna Eesti Raamatu-aaste fondi, mille tuludest kaetakse RA kulud ning mille ülejääkidest teostatakse Raamatu-aastal algatatud tulevikuprogrammi.

Eesti Raamatu-aastal peab iga kodanik raamatu väärtuse tunnustamiseks rahva elus lunastama endale jõukohaselt Raamatu-aasta rinnemärgi RA fondi heaks. Hüüdsõnaks olgu: Raamatu-aasta rinnemärk igale kodanikule!

RA rinnemärgid oleksid mitmehinnalised, 5 sendist kuni 1000 kroonini.

Viiest kroonist alates kuuluks rinnemärgi juurde diplom, mille allkirjade tähtsus tõuseks märgihinne suurusest ning ulatuks RA komiteede esimeeste nimedest kuni Kõrge Patrooni nimele.

Rahvekultuuri ja rahvahariduse nõukogu peab tarvilikuks:

1) et valmistataks Eesti Raamatu-aasta rinnemärk järgmise kava järgi:

100.000 märki	5	5 senti	Kr.	5.000.-
50.000 "	"	10 "	"	5.000.-
20.000 "	"	25 "	"	5.000.-
5.000 "	"	1 kroon	"	5.000.-
1.000 "	"	5 krooni	"	5.000.-
500 "	"	10 "	"	5.000.-
100 "	"	50 "	"	5.000.-
50 "	"	100 "	"	5.000.-
10 "	"	500 "	"	5.000.-
5 "	"	1000 "	"	5.000.-
			K o k k u	Kr. 50.000.-

2) et sellest loodetav tulu ca Kr. 30.000.- läheks Eesti Raamatu-aaste fondi.

5. Raamatu-aasta jooksul korraldada ühel pühapäeval raamatupäev, mil üle riigi toimaksid karbikorjandused ja piduõhtud avalikkude raamatukogude toetamiseks linnas ja maal.

Riiklikkude ning omavalitsuslikkude toetuste abil üksi ei ole võimalik välja kujundada meie avalikkude raamatukogude võrku ning tõsta avalikke rahvaraamatukogusid vajalikule kõrgusele. Väärtuslik raamat on rahvuse kujunemisel ning omariikluse ülesehitamisel esmaväärtusliku tähtsusega. Seepärast peavad kohalikud organisatsioonid ja seltsid ühisel jõul asuma kohalikkude rahvaraamatukogude korraldamisele, raamatupunktide loomisele ja nende majanduslikule abistamisele.

RA tähe all peaksid kohalikud organisatsioonid ja seltsid ühiselt selgitama oma piirkonnas raamatukogude küsimuse nii organisatoorselt kui ka aineliselt.

Eesti Raamatu-aasta puhul tuleb selgitada, millised on 50-100 paremat eesti raamatut. Need raamatud peaksid leiduma igas avalikus rahvaraamatukogus. Pole mõeldav, et ainult riiklikkude ja omavalitsuse summadega suudetaks viia tarvilikud väärtraamatud avalikkudesse rahvaraamatukogudesse. Kohalikud tegelased seltsides ja organisatsioonides peavad leidma ise vahendeid selle teostamiseks.

Rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu leiab tarvilikuks:

- 1) korraldada RA jooksul ühel määratud pühapäeval karbikorjandus igas avaliku rahvaraamatukogu piirkonnas;
- 2) korraldada piduõhtu kohaliku raamatukogu heaks kohaliku rahvaraamatukogu piirkonnas;
- 3) korraldada igas linnas karbikorjandus kohaliku linnaraamatukogu heaks;
- 4) teha karbikorjandused ja peod raamatukogude heaks igaaastaseks nähteks.

6. Eesti Raamatu-aasta raamatumärgis.

Eesti Raamatu-aastal ilmuvad teosed väärivad propaganda mõttes märkimist ja eraldamist teiste aastate toodangust RA juubelimärgisega. RA juubelimärgis meenutaks meile endile Eesti raamatu pikka iga ning tunnistaks teiste rahvaste ees meie raamatukultuuri auväärset varust.

Rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu peab soovitavaks:

- 1) tunnustada tarvilikuks Eesti Raamatu-aasta raamatumärgise asetamise raamatule;
- 2) paluda Riigivanemat panna maksma Eesti Raamatu-aasta raamatumärgise seadus, lisandatud eelnõu kohaselt:

"E e s t i r a a m a t u - a a s t a r a a m a t u -
m ä r g i s e s e a d u s .

§ 1. Eesti raamatu-aasta jäädvustamiseks luuakse eriline raamatu-aasta raamatumärgis.

§ 2. Raamatu-aasta raamatumärgis on kujult sõõris; sõõrise keskel raamat, millel arv 1535; sõõrist äärestavad sõnad: EESTI RAAMAT 1935.

§ 3. Iga raamat, alates 33-leheküljelisest suurusest, kõigi ajakirjade aastakäigutiitlid ja nende ajakirjade üksikvihud, kui nende trükitoodete ilmumisaastaks on 1935, alates käesoleva seaduse maksma hakkamisest peavad kandma raamatu-aasta raamatumärgist.

Raamatu-aasta raamatumärgise võib asetada kaanele, tiitel-
lehele või tiitellehe tagaküljele või lõppleheküljele.

§ 4. Käesoleva seaduse eeskirjade vastu eksimisel kohaldatakse Kriminaalseadustiku (RT 56 - 1929 ja 85 - 1934) § 282 ettenähtud karistust.

§ 5. Käesolev seadus hakkab maksma avaldamisega.

S e l e t u s k i r i .

Eesti raamatu-aasta raamatumärgise loomisega taotletakse järgmisi sihte: a) raamatu-aasta raamatumärgis aitaks puhtväliselt markeerida raamatu-aastat kui üldnähet, b) raamatu-aasta raamatumärgis tõstab esile selle aasta raamatuid, äratades tähelepanu

ja selle kaudu suurendades raamatute levikut, c) aastate kuldes raamatu-aasta raamatumärgise tähtsus tõuseb, sest ta eristab teatava kitsa ajajärgu teoseid, milline nähe võib korduda alles 100 a. pärast, d) raamatu-aasta raamatumärgis täidab propaganda ülesandeid välismaail. Raamatu-aasta raamatumärgise tarvitamise sunduslikuks tegemine on tarvilik, sest muidu ei saa juubeliaasta trükiseid ühtlaselt esile tõsta. Kuigi seaduseelnõu teeb raamatu-aasta raamatumärgise tarvitamise sunduslikuks alates 33-leheküljelisest trükiteostest, ei ole keelatud raamatu-aasta raamatumärgise tarvitamine alla 33-leheküljelistel trükiteodetel. Sanktsioonina käesoleva seaduseelnõu eeskirjade rikkumisel on nähtud ette Kriminaalseadustiku § 282 sanktsioon."

7. Raamatu-aasta väljaanded.

Eesti Raamatu-aastal on tarvilik saavutada ülevaadet raamatu osast Eesti arengus, näidata eesti raamatu endist ja praegust ilmingut ja taset, anda valmismaterjale esinejale Raamatu-aastal peetavail pidudel ja kõnekoosolekul.

Rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu peab tarvilikuks, et RA fondi kulul antaks välja järgmised teosed:

1) "Raamatu osa Eesti arengus", illustratsioonidega. (Koguteos, 20 trükipeognat, 3000 eksempl, EKSeltsi romaani formaat, "Kaitse Kedu" paberi kvaliteet. Koostamine ja trükkimine koos inglise-, saksa- ja prantsuskeelse resümeega maksaks Kr.4.500.-)

2) Üks anastaatiline trükk ühest või mitmest vanast raamatust. (Võimaluste piires).

3) "Raamatu-aasta kõned", mis sisaldaks 10 eeskujulikku kõnet.

4) Võtta käsile eesti rahvaeepose "Kalevipoja" teksti põhjalik redigeerimine rahvalaulu kunstilisse vormi ühes kompositsioonilise viimistlusega ja ühes rahvuspärase kunstiväärtusliku illustreerimisega.

8. Raamatu-film.

Ületamata väärtusega oleksid meile kultuuriloolised filmid meile endisist vaimusangareist, kui tehnika neid meile oleks võimaldanud. Kui saaksime praegu koolides ja avalikkadal ettekannetel näidata Ristmetsa-Kreutzvaldi, Koidulat, Linnutajat-Jakobsoni, Jakob Hurta, Juhan Liivi, Kitzbergi, Vildet jne., milline lähedus ja mõistmine sellest tuleks!

Nüüd emame neid võimalusi kultuurifilmi kaudu. Et mitte enam lasta libiseda peo vahelt võimalusi filmi kaudu hoida alal oma vaimusangareid tulevatele põlvedele, seepärast tuleks valmistada Raamatu-aasta puhul "Raamatu-film".

Film osutub suurimaks propaganda-vahendiks. Seepärast tuleb koostada "Raamatu-film", milles näidatakse raamatu loejaid-kirjanikke ja õpetlasi, raamatu tehnilist sündi paberi saamisest ja raamatu trükkimisest kuni ostjani ja raamatukogudeni.

Rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu tunnustab tarvilikuks:

1) valmistada 1000 meetri ($\frac{1}{2}$ tundi) pikkune kultuurifilm "Raamatusünd";

(Filmimise tehnilised kulud Kr.2000.-)

2) demonstreerida seda kõigis koolides ja kinodes Raamatu-aasta jooksul;

3) deponeerida Raamatu-film asutatavasse Raamatu-muuseumi.

9. Raamatu-näitused.

Et anda ülevaadet laiematele hulkadele eesti raamatu ja üldse raamatu arenemisest, selleks korraldada raamatu-näitused.

Raamatu-näitustega äratatakse huvi meie raamatu ajaloo vastu.

Raamatu-näitustega koos peaks käima ka suuremate raamatukogude ja tähtsamate arhiivraamatute filmimine.

Raamatu-film peaks sisaldama ajaloolise osa.

Rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu tunnustab tarvilikuks RA jooksul:

1) korraldada mitmeladilisi raamatu-näitusi mitmel ajal ja mitmes kohas;

2) filmida suuremaid raamatukogusid, raamatu-näitusi ning arhiivraamatukogust näitusele toodud üksikuid raamatuid.

10. Jõudenurk raamatukapiga ja kunstiteostega.

Raamatu-aasta ja kirjandusliku loomingu peaprobleem on raamatu leviku suurendamine. Leviku tõstmisest sõltub raamatu hinna odavus ja autori tasu, kirjanikkude ja teadlaste töö- ja elatisvõimalused, raamatu leviku suurusest oleneb ka rahva üldhariduslik tase.

Vanemate kultuurrahvaste juures on igas perekonnas raamatukogu auasjaks ja kultuuriliseks vajaduseks. Eesti omakultuuri tuleviku pärast leidku eesti raamat teed igasse kodusse. Kodu ei ole õige kodu, kui seal puudub raamatukapp vastavate raamatutega.

Rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu tunnustab tarvilikuks:

1) et igas rahvuslikus kodus oleks jõudenurk (puhkenurk) raamatukapiga, raamatutega ja kunstiteostega;

2) et töötataks välja vastavad raamatukapi tüübid ja vastavad raamatukogude nimestikud.

11. Eesti Raamatu-aastal väljakuulutatavad võistlus- hindamisõed.

1) Vabadussõda on kangelaslikumaid ajajärke Eesti rahva elus. Selle aja vaimsus ühtub vahenditult 1200.a. esimese vabadusvõitlusega.

Alateadvuslikult küdev enesechverduslik kangelasmeel ja isamaa-armastus puhkes Vabadussõjas spontaanse jõuga, selles said teadlikuks kõik kodanikud.

Vabadussõda liitis isamaa-armastuses kõik rahvakihid ühiseks Eesti rahvaks, kes võitles kangelaslikku võitlust oma saatuse ning oma eluaseme eest Balti mere rannikul ja saartel.

Võib julgusega väita, et Vabadussõjas sündis ja liitus uuesti ja lõplikult eesti natsioon. Vabadussõja meeleheitlikus võitluses valdava ülivõimu vastu kerkisid esile juhtide ja massi hulgast suured rahvuskangelased, kelle teod jäävad kustumatuks eesmärgiks tulevatele põlvkondadele.

Vabadussõda ja Vabadussõja kangelased pälvivad jäädvustamist kirjanduses: romaanis, poeemis ja draamas Vabadussõja ainetel.

2) Teater on vägev relv rahvuse ühtekuuluvuse tunde kasvata-
mises, alaväärtusetunde kaotamises, rahvusliku karakteri selgita-
mises ja kasvatamises rahvuslike ja üldinimlike kangelaste
eeskujustamise kaudu, üldse rahvusliku meelsuse kujunemises. Pea-
le selle kujundab teater rahva kunstimeelt ning aitab võidule
puhast ja kaunist standariseeritud eesti keelt.

Teatrit võib käsitleda programmi või teoreetilise rahvusluse
seisukohalt. Selles osas teater peab olema rahvusluse propagan-
da vahendiks.

Loovrahvusluse seisukohalt teater on saavutuste teater, mis
oma viimistletud kunsti kaudu tõstab rahva elutunnet, annab vaim-
lisi väärtusi, mis kinnitavad usku oma rahva elujõudse teiste
rahvaste ja teiste kultuuride keskel.

Rahvusteatri väljakujunemisel on väärikas lavaliteratuur
määrava tähtsusega. Sellise lavaliteratuuri puudus on meil väga
suur. Väerika lavaliteratuuri hankimiseks tuleb välja kuulutada
näidendite võistlus Eesti Raamatu-aasta raamides.

Vabaõhu etendustel on suur mõju. Raamatu-aasta puhul tuleks
24. ja 25. aug. 1935 teostada vabaõhu etendusid raamatupropaganda
tähe all.

3) Laste- ja noorsookirjanduse ala on üks söötijäänumaid
alaseid eesti kirjanduses. See tuleb sellest, et laste- ja noor-
sookirjandus oma vähese leviku tõttu ei tasu autori ega välja-
andja vaeva ega kulu. Paarisaja krooni eest on võimatu kirjuta-
da pikemat laste- või noorsooraamatut või anda õhtuttäitvat las-
te- või noorsoonäidendit.

~~Siiski on lapsed ja noorsugu tänuväärseid lugejaid ja teatri-
küllastajaid, ja seetõttu on laste- ja noorsookirjandus üks tähtsamaid
abinõusid tulevaste kodanike meelsuse ja kunstimaitsse kujundami-
sel, millele peab omistama erilist tähelepanu.~~

RA kavasse tuleb võtta noorsoo- ja lastekirjanduse kava val-
mistamine ja võistlushindamise korraldamine sellel alal.

4) Rahvuslike teaduste alal loovalt töötavate uurijate aine-
line seisukord ei võimalda suuremate uuringute teostamist. Rahvusli-
kud teadused aga on need, mida meie eriti vajame üldteaduste sarjas.
Seepärast peaks ka RA leidma võimalusi soodustada rahvuslike tead-
duste uurimist.

5) Illustreeritud ja kaunilt väljaantud kirjanduslik teos on
tõhusamaid eesti omakultuuri propageerimise vahendeid. Illustreeri-
tud ja kaunilt ilmutatud raamat kasvatab rahva kunstimeelt, enese-
väärtuse tunnet ning ainelise esemena esindab vastuvaidlematult ees-
ti kultuuritaset välismaalaste ees. Kaunis raamat käibib otse, võiks
õelda, vaimse välispassi eest iga eestlase käes.

Raamatu-aasta peaks panema aluse sellise kultuurpassi, sellise
Eesti kultuurtaseme ilmutaja ja kinnistaja saamiseks. See annaks
ühtlasi tööd ja ülesandeid meie graafikutele.

6) Raamatu tähtsust rahva arengus, raamatut koolis ja perekon-
nas ei ole jäädvustatud maalil ega skulptuuris. Õnneti oleks see
ainelt väga tänuvääriline ülesanne meie maalijatele ja skulptoritele.
Maal ja skulptuur omaks mõtte meie pühapäeva ja argipäeva elus, saaks
meile lähedaseks, kui meie maal ja skulptuur puudutaksid seda suurt
ainetevalda, millega on seoses raamat. Härra Riigivanem on juhtinud
tähelepanu, millist suurt kultuuritööd on teinud ja teevad Eesti
emad, õpetades lapsi lugema või lugedes ise lastele ette. Kujutada
pildis või skulptuuris ema, kes õpetab last lugema, oleks juba ise
suur ülesanne kujutavatele kunstnikkudele. Tuhandeid teisi motive
maalile ja skulptuurile võiks leida raamatuga seosesolevalt alalt,
seda nii kompositsiooni kui ka portree maalingu alalt.

Oleks mõeldav isegi algetada raamatu-monumendi püstitamist, kas
ühenduses mõne kirjanikuga, näit. Ed. Vildega või iseseisva kompo-
sitsioonina.

Raamatu-aastal oleks vaja välja kuulutada võistlushindamised
vastavate maalingute saamiseks, mida võiks paljundada või originaa-
lidena paigutada koolimajadesse ja seltsimajadesse, samuti ka kodus-
tesse jõudenurkadesse.

7) Sobivaid raamatupropaganda plakateid, raamatumärgise, juubeli-
raha, rinnamärgi ja juubelimarkide kavandeid tuleks hankida võistlu-
se teel.

Et suunavalt mõjustada kirjanduse, rahvuslike teaduste ja kujutava kunsti arengut tulevikus ja et võimaldada loomingut selles suunas,

Rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu tunnustab tarvilikuks Eesti Raamatu-aastal kuulutada välja järgmised võistlused:

1) Võtta hindamisele ajavahemikul 24.veebruarist 1935 kuni 24.augustini 1938 ilmuvad romaanid ja poeemid, milles positiivselt kujutatakse Eesti rahva võitlust poliitilise ja vaimse iseseisvuse eest väerindel kui ka tsiviiltöös ning elus, ja määrata selleks kolm auhinda: I auhind 1500 kr., II - 1000 kr., III - 750 kr. Kokku Kr.3250.

2) Võtta hindamisele ajavahemikul 24.veebruarist 1935 kuni 28.augustini 1938 ilmuvad näidendid, milles positiivselt kujutatakse Eesti rahva võitlust poliitilise ja vaimse iseseisvuse eest väerindel kui ka tsiviiltöös ning elus ja määrata selleks kolm auhinda: I auhind - 1500 kr., II - 1000 kr., III - 750 kr. Kokku Kr.3250.

3) Võtta hindamisele ajavahemikul 24.veebruarist 1935 kuni 24.veebruarini 1937 ilmunud laste- ja noorsoo kirjanduse jutustused ja näidendid, mis on kunstiliselt lähedased Eesti rahvuse vaimusele ja mis on võimelised kasvatama teovõimsaid, tahtekindlaid, kõlklaid ja kohusetundlikke kodanikke ja määrata selleks kolm auhinda: I auhind 1000 kr., II - 750 kr., III - 500 kr. Kokku 2250.

4) Võtta hindamisele rahvuslike teaduste alal seoses Eesti raamatuga ajavahemikul 24.veebruarist 1935 kuni 24.veebruarini 1938 ilmunud teaduslikud uurimused ja määrata auhindadeks kogusummas Kr.3000.

5) Kuulutada välja eelvõistlus ühe raamatu illustreerimiseks tähtpäevaga 1.juuli 1935 ja määrata kolm auhinda: I auhind 250 kr., II - 150 kr., III - 100 kr. Kokku Kr.500.

6) Võtta hindamisele kujutavate kunstide sihtkapitali valitsuse 1937.a. sügisesel näitusel alates 24.veebruarist 1935.a. kuni eelnimetatud sügisnäituseni 1937.a. valmivad maalingud

ja skulptuurid, milles on käsitatud raamatuga seoses olevaid teeme ja määrata selleks kolm auhinda kogusummas Kr.1500.-

7) Kuulutada välja võistlus raamatu-monumendi kavandite ja mudelite saamiseks tähtpäevaga 1.september 1935 ja määrata kolm auhinda: I auhind 500 kr., II - 300 kr., III - 200 kr. Kogusummas Kr.1000.

8) Raamatumärgise, juubeliraha, rinnamärgise ja juubelipostmarkide kavandite võistlus. Tähtpäev 1.mai 1935. Teostamise kulud Kr.350. (Võistlusi kogusummas Kr.15.100.-)

12. RA autasud kirjanikkudele, kunstnikkudele ja rahvuslikkude teaduste uurijatele.

Eesti kirjanikud ja rahvuslikkude teaduste alal uurijad on aidanud kujundada eestlase vaimsust, on tõstnud eestluse rahvuslikku eneseteadvust, on harinud eestlase kunstimaitsset ning on võimaldanud Eesti rahvale sissevaate oma hinge, ajalukku ning tänapäeva olustikku.

Rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu peab soovitavaks, et RA fondist määrataks Kr.11.500 järgmisteks auhindadeks iseseisvuse ajal ilmunud rahvuslähedamate teoste eest, mis on kantud rahvuslikust vaimsusest ja osutuvad rahvuslikku saavutust kirjanduse ja rahvuslikkude teaduste alal:

1) Romaan,novellikogud:	I auhind	Kr.1000,	II	Kr.750,	III	Kr.500.
2) Luule:	"	"	1000,	II	"	750 " " 500.
3) Draama:	"	"	1000,	II	"	750 " " 500.
4) Noorsoo- ja lastekirjandus:	"	"	750,	II	"	500 " " 250.
5) Rahvuslikud teadused:	"	"	1000,	II	"	750 " " 500.
6) Raamatu illustreerimine	"	"	500,	II	"	300 " " 200.

Autasud antakse teada Eesti Raamatu-juubelil 25.VIII 35.

13.Raamatu-aasta propaganda.

Suurim tähelepanu Eesti Raamatu-aastal tuleb pöörda raamatu

propagandale sõnas ja pildis, milles hea raamat tunnustatakse Eesti rahvuse suurimaks relvaks, viiakse raamatu tähtsus Eesti arengus kõigi kodanikkude teadvusse, tutvustatakse laiemaid hulki paremate raamatutega, kuulutatakse raamatu lugemine, kogumine ja hoidmine kultuurinimese vältimatuks tunnuseks, propageeritakse sõnas ja pildis raamatukogude asutamist seltsides, organisatsioonides ja kodustes jõudenurkades, propageeritakse pidusid, korjandusi ja annetusi avalikkudele rahvaraamatukogudele, tutvustatakse Eesti kirjanikkude eluga ja tööga suuremaid hulki, sisendatakse lugupidamist ja austust meie oma rahva vaimlise loomingu vastu, tunnustades ja tutvustades suuri saavutusi, mida omame juba nüüd, sisendatakse rahvale teadmine, et ilma soodsate aineliste võimaluste loomiseta riigi ja ühiskonna poolt meie andekatele kirjanikkudele, rahvusteaduse alal uurijatele ja kõigile vaimse kultuuri alal loovatele isikutele ei ole võimalik edasi viia antud punktiist meie kirjandust, kunste ega teadust.

Eesti vaimse loomingu propagandasse, mis tuleb rajada ja teoks teha Eesti Raamatu-aastal, käib ka välispropaganda. Suured kultuurrahvad ei tule meid kodunt, ahju tagant üles otsima. Meie peame ise oma parema viima võõraste ette. Meil on seda.

Välispropaganda abil saavutame aegamööda riikliku de jure kõrvale ka kultuurilise de jure tunnustamise suurte kultuurrahvaste poolt.

RA on see aeg, mil peame organiseerima ja looma oma kesken-
datud vaimse kultuuri välispropaganda keskuse.

Rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu tunnustab tarvilikuks RA propaganda alal:

1) korraldada koosolekuid, mitinguid läbimõeldud kultuur-
propaganda süsteemi järele;

2) anda välja eeskujulik propaganda-artiklite kogu käsituseks propaganda koosolekuid ja mitinguid;

3) kutsuda üles ajalehti, et need annaksid ruumi raamatu-
propagandale;

4) anda kaasa ajalehtedele propaganda lisa RA kirjanduse ja kunsti kohta;

5) kutsuda üles ajalehti, et need oma 24. aug. 1935. a. lehe annaksid välja RA juubeli-erinumbrina;

6) teha kohuseks Riigi ringhäälingule anda edasi kõiki Raamatu-aasta uudiseid, tuua läbimõeldud teemadel sarja kõnesid ja ettekandeid raamatuga seoses olevaist küsimusist, suurendada autorite tunde ringhäälingus, anda pikem seeria eeskujulikust õpperingist, milles õpetatakse mõtestatult lugema ja analüüsima meie parimaid ilukirjanduslikke teoseid, anda soolo- ja koorilaule, mis on kirjutatud eesti luuletajate tekstidele, tutvustada ringhäälingu kuulajaid meie uuemate rahvalikkude lauludega, ja õpetada ringhäälingu kaudu Eesti Raamatu-aasta jooksul kuulajatele selgeks igal kuul üks paremaks peetud ja väljavalitud rahvalik laul sõnadega ja viisiga jne;

7) organiseerida kaitsevæes oma eripropaganda keskus ja teostada RA propaganda selle keskuse kaudu;

8) pidada kõigis kirikuis ühel määratud pühapäeval Raamatu-jutlus, mis oleks jaatav ja mitte ainult vaimulikust kirjandusest;

9) kutsuda üles ajalehti, et need korraldaksid ankeete avalikkude tegelaste hulgas, et saada teada, missugust otsustavat mõju on nende elus etendanud raamat;

10) kutsuda üles ajalehti, et need tooksid pilte ja reportaazi eraraamatukogudest ja nende omanikkudest;

11) hakata propageerima ladina-kirjale üleminekist;

12) tunnustada iga kodaniku-haritlase rahvuslikuks kohuseks õigekeelsuse äraõppimine ja puhta kirjakeele tarvitamine;

13) luua ja trükkida RA vastavad loosungid ja paigutada neid nähtavatele kohtadele;

14) kujutava propaganda alal valmistada RA sisulisi plakateid (ühetoonilisi ja värvilisi) ja paigutada neid nähtavatele kohtadele;

15) koostada ja trükkida diagramme raamatu käibuse ja leviku kohta;

16) luua kirjanduse sihtkapitali juures vaimse välispropaganda keskus raamatu alal;

17) koostada ja avaldada Eesti parimate ja tarvilikkude raamatute nimestik (umbes 100 teost) ja propageerida nende mahutamist avalikkusesse ja eraraamatukogudesse. Avalikkusesse raamatukogudesse võiks puuduvad raamatud soetada riikliku toetuse abil ja seltskondlikkude algatuste kaudu;

18) korraldada Raamatu-juubeli ülemaaline pühitsemine 25. augustil 1935 aktustega, jumalateenistustega, pidulikkude etendustega ja ettekannetega kõigis keskustes, kusjuures suuremad juubeliaktused ja juubeli-pidustused korraldada Tallinnas ja Tartus, - ühes Fr.Kreutzvaldi 53.surma-aastapäeva mälestamisega.

5-b. Raamatu-aasta raamidest tulevikku ulatuvaid

ülesandeid ja korraldusi.

1. Raamatufond.

Eesti raamatu 400 aasta juubel on suurimaid tähtpäevi meie kultuurielus. Soepärast on vajalik seda juubelit märkida mingi suurema ja püsivama institutsiooniga. Selleks institutsiooniks võiks olla püsiv Raamatufond, millele tuleks panna alus Raamatu-aastal.

Rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu tunnustab tarvilikuks:

1) asutada püsiv Raamatufond Eesti kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali juures;

2) Raamatufondi ülesandeks on aidata kaasa rahvuslikult positiivse loomingu toetamiseks, Eesti raamatu levikuks ning propagandaks ja väärtusliku tõlkekirjanduse soetamiseks;

3) anda Raamatufondile üle Eesti Raamatu-aastal lõpetamata jäänud ettevõtted kui ka RA fondis ülejäänud summad,

4) Raamatufondi püsivad tulud näha ette:

- a) riiklikest toetustest,
- b) kultuurkapitalist,
- c) seadusega määratud allikatest,
- d) toetustest asutustelt, organisatsioonidelt ja eraisikult,
- e) muudest summadest;

5) Raamatufondi kasutamise alused ja korra määrab Vabariigi Valitsus.

2. Tõlketoodete maksustamine Raamatufondi heaks.

(Eesti Kirjanikkude Liidu ettepanek).

Odav ja sageli väheväärtuslik tõlkekirjandus on lämmatavaks võistlejaks meie kirjandusturul algupärasele väärtkirjandusele.

Et tõkestada seda kultuuriliselt allakiskuvat võistlust, tasakaalustada raamatute hinda ja luua kindlaimaid aluseid algupärase väärtkirjanduse arengule positiivses rahvuslikus vaimus, rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu peab tarvilikuks maksustada tõlketooteid lisandatud üldjoonelise seaduseelnõu kohaselt ja sellest maksust saadavad tulud määrata Raamatu-aasta fondi resp. Raamatufondi.

T ò l k e t o o d e t e m a k s u s e a d u s .

§ 1. Käesoleva seaduse alusel võetakse tõlkemaksu igalt tõlke-
tootelt, mis on ilmunud mitteperioodilise trükitootena või avaldatud
perioodilise trükitoote ühes või mitmes numbris ja mille maht on küm-
ne tuhande tähe ruum või ületab selle.

§ 2. Tõlkemaksust on vabad tõlketooted, mis on võetud Avalikkude
raamatukogude sunduslikkude raamatute nimestikku. Teaduslikkude tööde
tõlkeid, millised pole võetud eeltähendatud nimestikku, võib vabastada
tõlkemaksust Haridus- ja sotsiaalminister.

§ 3. Tõlkemaks arvutatakse tõlketootete suuruse järgi järgmiselt:

Kui tõlketootete maht on:	10.000 kuni	20.000	täheruum	Kr.	3.-
	20.000	"	50.000	"	" 8.-
	50.000	"	100.000	"	" 15.-
	100.000	"	200.000	"	" 30.-
	200.000	"	750.000	"	" 50.-
	750.000	ja enam		"	100.-

§ 4. Tõlkemaksu maksavad trükitoodete kirjastajad ja väljaand-
jad ning nad on kohustatud maksma seda Eesti Panka või selle osakonda
kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali juures asuva raamatufondi ar-
vele aastal pärast maksualuse tõlketootete ilmumist kahel tähtajal -
1.mail ja 1.oktoobril.

§ 5. Maksukohuslane peab iga aasta 15.jaanuariks esitama Haridus-
ja sotsiaalministeeriumile viimase poolt määratud vormi järgi andmed
tema kirjastusel või väljaandel eelmise aasta jooksul ilmunud tõlke-
toodete kohta. Käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud and-
mete tähtajaks mitteesitamise oest langevad süüdlased rahakaristuse
alla kuni 100 kroonini ja puudulikkude või valeandmete esitamise eest
kuni 50 kroonini.

§ 6. Tähtajaks tasumata tõlkemaksu summad loetakse maksuvõlaks,
millelt arvatakse viivitusraha 1% kuus, kusjuures alganud kuu terveks
loetakse ning maksuvõlg nõutakse sisse administratiivkorras.

S e l e t ü s k i r i .

Odav ja sageli väheväärtuslik tõlkekirjandus on lämmitavaks võistlejaks meie kirjandusturul algupärasele väärtkirjandusele.

Et tõkestada tõlkekirjanduse allakiskuvat võistlust, tasakaalustada raamatute hinda ja luua kindlaimaid aluseid algupärase väärtkirjanduse arengule positiivses rahvuslikus vaimus, eelnõu näeb ette tõlketoodete maksustamist raamatufondi kasuks.

Raamatufond asutatakse Eesti kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali juurde. Raamatufondist oleks võimalik toetada rahvuslikult positiivset loomingut, aidata kaasa raamatu levikuks ja propagandaks, soodustada maailmakirjanduse tähtteoste eestikeelde tõlkimist ning väljaandmist.

3. Kirjanikkude, kujutavate kunstnikkude ja rahvuslikkude teaduste uurijate sõidusoodustused sise- ja välismail, kontaktivõimaldamino rahvuslikult tähtsate sündmustega ja ettevõtetega nende tundmaõppimiseks.

(Eesti Kirjanikkude Liidu ettepanek).

Oma töös vajavad kirjanikud ja kunstnikud lähedast kokkupuutumist selle maa-alaga, rahvaga ja ettevõtetega, mida nad mõtlevad kujutada. Eelstuudiumi tegemiseks, maastikuga, rahvastikuga ja olustikuga tutvumiseks tarvilisel määral ei jätku kirjanikkudel oma väikeste sissetulekute juures võimalusi. Kontakt rahvuslikult tähtsate sündmuste ja üritustega aga on väga tähtis, et kirjandus võiks muuta rahvuslähedaks ja et ta seisaks õhutajana ja kujutajana rahvuslikkude tegude juures.

Oleks soovitav, et kirjanikke ja kunstnikke tutvustataks näiteks põlevkiviettevetetega, maaparandustöödega, suuremate metsastustöödega jne., et kirjanikkudele antaks soodustusi pääsmiseks rahvuslikkude suursündmuste, aktuste, paraadide jne. juurde.

Rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu peab tarvilikuks:

1) soetada kirjanikkudele ja kunstnikkudele sõidusoodustusi sise- ja välismail;

2) võimaldada kirjanikkudele ja kunstnikkudele kohapeal kaasa elada rahvuslikke suursündmusi ning õppida tundma rahvuslikke suur- ettevõtteid.

4. Raamat hinnalt kättesaadavaks.

Raamatu leviku probleem on üks tähtsamaid probleeme meie kultuurielus. Raamatu levik sõltub suurimal määral raamatu hinnast. Oдавad raamatunädelad on tõestanud rahva nälga raamatute järele, mis seni hinnalt on olnud kättesaamatud.

Raamatu hind omakorda sõltub aga raamatu tootmiskuludest ja raamatu tiraažist.

Tootmiskuludes autorihonoraari ja trükikulude arvel vaevalt enam saab teostada kokkuhoidu. Kokkuhoidu peaks aga võimaldama paberihinna normeerimine, mis oma kvaliteediga võrreldes on võrdlemisi kallis. Eesti on paberitootmise maa, kuid meie raamatupaber jätab kvaliteedilt ja hinnalt palju soovida.

Raamatu tiraaži suurenemine on otsustavam moment raamatu hinna määramisel. Kui väärtraamatu tiraaži saaks 2 korda suurendada, langeks raamatu hind automaatselt. Kui, näiteks, romaani levik oleks raamatukogude kaudu kindlustatud umbes 1.000 eksemplari, võiksid väljaandjad raamatu hinna kalkulatsiooni teha poole suurema eksemplaride arvule, mille tulemusoks oleks raamatu hinna langus praeguselt tasemelt poole võrra. Raamat, mis praegu maksab 5 krooni, võiks maksta Kr.2.50.

Et raamatu hinda alla viia, tuleks saavutada paberi hinnas odavust. Teiseks tuleks pearõhk panna raamatukogunduse väljaarendamisele, nii avalikkude rahvaraamatukogude kui ka eraraamatukogude väljaarendamisele.

Et raamatut teha hinnalt kättesaadavaks, rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu leiab tarvilikuks kaaluda:

- 1) paberi kvaliteedi tõstmist ja paberi hinna alandamist;
- 2) raamatu leviku suurendamist raamatukogunduse väljaarendamise teel;

3) kontrolli, et avalikkusesse raamatukogudesse pääseks esma-
joones ainult väärtkirjandus.

5. Raamatu-päev ja raamatuaktused igal aastal.

Töö raamatukultuuri süvendamisel ja laiendamisel ei pea lakkama
RA-ga, vaid peab kujunema kestvaks osaks rahvuskultuuri tuleviku-
programmis.

Rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu tunnustab tarvilikuks:

1) "Raamatu-päeva" korraldamise edaspidi igal aastal teataval
päeval igas avaliku raamatukogu piirkonnas seltside ja organisatsioo-
nide poolt kohalikkude avalikkude rahvaraamatukogude heaks;

2) raamatu-aktuste ja raamatu-pidude korraldamise koolides igal
aastal teataval päeval kooliraamatukogude heaks.

Üleriikliku emadepäeva korraldamine.

Rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu tunnustab tarvilikuks:

- 1) Maikuu teisel pühapäeval, 12.mail 1935, korraldada üleriiklik emadepäev, mille mõtteks on ema- ja laste- ning kodukultuse arendamine - ema kui elu alguse auvääristamisega, armastava ja tööka ema idealiseerimisega, lasterikka perekonna ja kodu mõtte õilistamisega.
- 2) Emadepäeva ettevalmistamiseks ning korraldamiseks moodustada üleriiklik komitee järgmiste organisatsioonide ja asutuste esindajaist: Naiste Karskusliit, Eesti Naisliit, Eesti Maanaiste Keskselts, Eesti Haridusliit, Valitsuse informatsiooni ja propaganda talitus.
Komitee kokkukutsumise algatus on Naiste Karskusliidul.
Oma asukohta määrab komitee ise.
- 3) Emadepäeva komitee algatab ja juhib päeva korraldamist kogu riigis; rakendab selleks tegevusse organisatsioone, asutusi ja vastavaid toimkondi; otsustab emadepäeva ülesanneteks määratud üldiste summade kasutamise.
- 4) Paluda, et emadepäeva ülemaalisteks korraldamiseks aitaks kaasa kõik seltskondlikud organisatsioonid, riiklikud ja omavalitsuslikud asutused, koolid ja kirikud, kogu rahva osavõtul.
- 5) Kuulutada emadepäev, iga aasta teisel maikuu pühapäeval, riiklikult tunnustatud pühaks ja seda kaitsta sellega, et kõik teised korraldused, ettevõtted ja pidustused, mis ei ole seoses emadepäevaga, oleksid sel päeval keelatud.

Rahvuslik bibliograafia (1535 - 1917).

Rahvusliku bibliograafia järele tuntakse suurt vajadust. Rahvusliku bibliograafia puudumine on suureks takistuseks uurijatele ja kõigile, kellel tuleb kokku puutada ükskõik millise küsimusega Eesti rahva olus.

Vastava materjali leidmine suurest korraldamatust aines-
tikust on seoses suure ebaproduktiivse ajakulutusega.

Rahvakultuuri ja rahvahariduse nõukogu peab tarvilikuks:

- 1) asuda rahvusliku bibliograafia koostamisele (1535-1917.a
125 trükipoognat, 5 köidet, väljaandmine 5 aasta jook-
sul, kulud 13.000 kr.
- 2) määrata rahvusliku bibliograafia koostamise ja välja-
andmise juurdemaksuks RA fondist Kr.2.600.-